

ВИСНОВОК

рецензента, кандидата педагогічних наук, доцента

Чинчевої Лариси Владиленивни

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації **Вен Чаоцянь**

на тему: «**Формування креативного педагогічного мислення майбутніх
учителів музичного мистецтва у процесі вокально-хорового навчання**»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)

Аналіз поданої до рецензування дисертації Вен Чаоцянь дає підстави для формулювання висновків щодо актуальності теми дослідження, обґрунтованості теоретичних положень та висновків, достовірності отриманих результатів, наукової новизни та практичного значення.

Актуальність обраної Вен Чаоцянь теми дисертаційного дослідження зумовлена суспільними вимогами до якості фахової підготовки вчителів музичного мистецтва у контексті підвищення їх конкурентоздатності і методично-творчої самореалізації, а також наявністю існуючого у галузі фахової підготовки протиріччя між нагальною необхідністю переформатування мистецької освіти всіх рівнів згідно до постійної змінності сучасних умов й обставин викладання мистецтва і недостатньою розробленістю методичного забезпечення щодо підготовки майбутніх педагогів-фахівців до постановки та креативного розв'язання задач мистецького навчання.

Формування особистості вчителя музичного мистецтва нової генерації вимагає від закладів вищої освіти принципово нових підходів до фахового навчання. Особливого значення набуває інтенсифікація інтелектуально-творчого розвитку студентства, формування такого рівня IQ й креативності, які дозволяють вчителю музичного мистецтва ефективно розв'язувати проблемні ситуації фахової педагогічної діяльності будь-якої складності як в традиційних, так і в нетрадиційних умовах викладання музичного мистецтва.

З цих позицій актуальність теми дисертаційного дослідження Вен Чаоцянь є не тільки беззаперечною, але й постійно зростає.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні, розробленні, упровадженні в процес фахового навчання та експериментальній перевірці методики формування креативного педагогічного мислення майбутніх учителів музичного мистецтва.

Предмет дослідження – креативне педагогічне мислення майбутніх учителів музичного мистецтва.

Формулювання ключових позицій. Привертаємо увагу на обґрунтовані дисертантом концептуальні позиції, які взаємозумовлені. Заслужують на увагу авторські розроблення ключових взаємозумовлених понять «педагогічне мислення», «креативне педагогічне мислення», «продуктивність креативного педагогічного мислення», «продуктивність фахового навчання майбутнього вчителя музичного мистецтва», базовий алгоритм технології креативного вирішення педагогічної проблемності майбутніми вчителями музичного мистецтва.

Автор осмислює креативне педагогічне мислення в якості різновиду професійного мислення педагога-музиканта, спрямованого на розвиток музичної культури учнів, а також на ефективне, швидке й оригінальне вирішення проблемних педагогічних ситуацій під час мистецького навчання школярів у звичайних та екстремальних умовах педагогічної роботи.

Суттєвим є проакцентоване в дисертації осмислення продуктивного вокально-хорового навчання, що уможливорює професійне становлення майбутнього вчителя музики як хормейстера, хорового диригента, забезпечуючи студентам входження в соціум саме для виконання соціально-суспільної місії педагога-музиканта, організатора й художнього керівника хорового колективу.

Інший акцент, на якому зосереджується дисертація, це авторське визначення цілеспрямованості креативного педагогічного мислення майбутніх учителів музичного мистецтва на набуття нових музично-педагогічних знань та умінь, схарактеризоване в якості однієї з особистісно-спрямовуючих професійно-мотиваційних характеристик педагога-музиканта, що стимулює фахівця до креативного провадження музично-педагогічної роботи із учнями, окреслюючи в свідомості еталонне уявлення про її найвищу якість як про мету, якої можна досягти у процесі інтенсивного вокально-хорового навчання на базі ефективного саморегулювання вольової активності.

Уже в цих позиціях авторських трактувань ключових понять на основі глибокого теоретичного аналізу полягає наукова **новизна дослідження**.

Наукова новизна визначена в дисертації об'єктивно і відповідає здобуткам. Вона полягає: у дослідженні й визначенні сутності та специфічних особливостей креативного педагогічного мислення майбутніх учителів музичного мистецтва, у розробленні змістових компонентів, критеріях та показниках сформованості досліджуваного феномену, у теоретичному обґрунтуванні й розробленні моделі експериментальної методики формування креативного педагогічного мислення майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокально-хорового навчання, в уточненні понять «педагогічне мислення», «педагогічний потенціал вокально-хорового навчання», «вокально-хорова компетентність», «продуктивне вокально-хорове навчання», «цілеспрямованість креативного педагогічного мислення», «педагогічна рефлексія».

Прописані в дисертації позиції наукової новизни впливають із формулювань і висновків, що є логічним і цінним в **теоретичному плані**, і спрямовує **практичну значущість** дисертації, зокрема її діагностичну і методичну складові.

Практична цінність дослідження полягає в тому, що його результати можуть використовуватись в методичних рекомендаціях, в навчально-методичних посібниках, у типових та робочих програмах з вокальних та вокально-хорових навчальних курсів.

Структура дисертації, включаючи вступ, три розділи, висновки для кожного з розділів, список використаної літератури для кожного з розділів, загальних висновків та додатків, є традиційною для науково-педагогічних досліджень, що оптимально відображає логіку дослідницького процесу.

У *першому розділі* здійснено ґрунтовний науково-теоретичний аналіз проблеми креативного педагогічного мислення майбутнього вчителя музичного

мистецтва. У контексті історико-хронологічного аналізу витоків та поступової еволюції цієї проблематики розглянуто еволюційно-філософські та педагогічні аспекти становлення проблематики мислення, схарактеризовано основні етапи еволюції проблематики мислення, у філософському аспекті узагальнено провідні риси науково-філософського доробку кожного з етапів, визначено різновиди мисленнєвої діяльності особистості, а також розроблено авторське уточнення поняття «педагогічне мислення».

У цьому ж розділі розкрито сутнісно-специфічні аспекти та структуру креативного педагогічного мислення студентів музично-педагогічних закладів вищої освіти. Розроблено авторське визначення сутності цього феномену, а також розроблено базовий алгоритм технології креативного вирішення педагогічної проблемності майбутніми вчителями музичного мистецтва.

Структурний аналіз креативного педагогічного мислення майбутнього вчителя музичного мистецтва, проведений на засадах системного підходу, уможливив визначення досліджуваного феномену в якості цілісної відкритої динамічної системи мотиваційно-установчого, проблемно-технологічного та продуктивно-рефлексивного структурних компонентів, з'єднаних взаємодією мисленнєвих функцій цілеутворення, розуміння, розв'язання задач і проблем та рефлексії.

Другий розділ присвячено моделюванню методики формування креативного педагогічного мислення майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокально-хорового навчання, а також організації дослідно-експериментальної роботи. У цьому розділі досліджено педагогічний потенціал та принципи вокально-хорового навчання у контексті визначення педагогічних умов формування досліджуваного феномену.

Зокрема, до принципів вокально-хорового навчання, на яких ґрунтуються педагогічні умови формування креативного педагогічного мислення майбутнього вчителя музичного мистецтва, а також модель експериментальної методики у цілому, дисертантом віднесено: принцип взаємозв'язку методів, засобів і прийомів вокально-хорового навчання із етно-національними традиціями музичного навчання та виховання, вокального та хорового співу; принцип взаємозв'язку між пізнавальними й виховними аспектами навчального процесу; принципи планування, чіткої структуризації, унормування й систематизації складових навчального процесу; принцип узгодження і координації внесків суб'єктів навчальної діяльності; принцип стимулювання творчої активності суб'єктів навчальної діяльності, а також принцип регулювання, нагляду та контролю за навчальним процесом.

Зазначено про важливість формування в майбутніх учителів музичного мистецтва вокально-хорової і креативної компетентностей на базі взаємозв'язків, взаємоузгодженості й тісної інтеграції методичного інструментарію у процесі вокально-хорового навчання, що можливо досягнути лише на міцній методологічній базі компетентнісного підходу.

Третій розділ, повністю присвячений дослідно-експериментальній роботі, детально розкриває перебіг констатувального, формувального та контрольного педагогічних експериментів. У цьому розділі подано перебіг і організацію дослідно-експериментальної роботи щодо проведення відповідних

діагностично-вимірювальних заходів, запланованих у відповідності до розробленої методичної моделі. Діагностичний інструментарій є різноманітним, передбачає варіативність і дає можливість вибору в практичному застосуванні. Розроблено характеристики високого, середнього та низького рівнів сформованості готовності студентів факультетів мистецтв до вокально-хорової роботи. Заслуговує на схвалення запропонований для формувального експерименту педагогічний інструментарій, що включає вербальні, інтерактивні, проєктивні, теоретичні, евристичні методи і засоби формування креативного педагогічного мислення майбутніх учителів музичного мистецтва, тренінги креативності мислення, а також методи і засоби вокально-хорового навчання, мотивації мистецького навчання тощо.

Результати порівняльного аналізу статистичних даних, здобутих під час констатувального, формувального та контрольного педагогічних експериментів, свідчать про високу ефективність авторської методики.

Текст дисертації містить оптимальну кількість графічних зображень та таблиць для унаочнення окремих положень, що структурує роботу.

Висновки з розділів і загальні висновки дають вичерпні відповіді щодо результатів розв'язання завдань дисертації. Змістовними є додатки до основного тексту дисертації.

Висновок. Дисертація Вен Чаоцян на тему «Формування креативного педагогічного мислення майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокально-хорового навчання» є самостійним, теоретично обґрунтованим, логічно побудованим, завершеним дослідженням, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Рецензент

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри хорового диригування

та теорії і методики музичної освіти

факультету мистецтв

імені Анатолія Авдієвського

УДУ імені Михайла Драгоманова

Лариса ЧИНЧЕВА

в. канцелярію Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова

05 20.06.р.